

a s t r a f i l m

I N T E R V I U

Perspectiva unui fost câștigător al trofeului AFF

Convorbire cu Dan Alexa, membru al juriului

Ce părere aveți despre selecția de filme din competițiile Europa și România, din juriul cărora faceți parte?

Este extrem de variată. Temele acoperă majoritatea câmpurilor etnologice / etnografice, cum ne-am aștepta de la un asemenea festival, care ne-a obișnuit cu filme despre societățile umane, tradiții și care uneori chiar permite unele mici revelații și descoperiri.

Ați descoperit un film care v-a impresionat în mod special?

Criteriul nu este șocul sau impresia sau surpriza. Am descoperit filme care erau foarte bine construite, filme care tratau fenomene sociale sau culturale deseori ignorate sau rareori tratate și, desigur, și filme care sunt obiecte pur cinematografice și care nu sunt neapărat etnografice. Un festival eteroclit, dar nu în sensul rău al cuvântului, dimpotrivă.

Având în vedere că participați la desfășurarea festivalului pentru prima dată (în 2007, când ați primit trofeul festivalului, ați fost prezent doar la decernarea premiilor), cum găsiți atmosfera de la Astra?

Atmosfera este foarte suplă, foarte originală în aparenta dezinvoltură cu care sunt organizate evenimentele și funcționarea acestora. Probabil că asta poate produce o oarecare surpriză în sufletul străinilor care sosesc aici pentru prima dată. Însă am remarcat că cei care cunosc festivalul îl preferă multor altora tocmai datorită modului dezinvolt și șarmant cu care este organizat. S-a reușit să nu se cadă în capcana seriozității oficiale și pompoase. În privința asta, notă maximă.

Cum arată lucrurile din perspectiva unui membru al juriului care a câștigat trofeul la ediția trecută?

Probabil așa se simte un tâlhar care ajunge să se angajeze la poliție și descoperă că ceilalți au reguli, o funcționare strictă, și își spune ce bine e că acum gustă din ambele.

Acum observați cum funcționează mecanismul care v-a acordat trofeul...

Da, care îți spune că există niște reguli, nu în ceea ce privește funcționarea unui festival, ci în *filmmaking*. Pentru oamenii care au lucrat întotdeauna independent, care n-au făcut niciodată parte dintr-o structură oficială, întâlnirea cu antropologi și cinești, care se reunesc într-un scop comun și încep să disece niște filme ce până atunci păreau obiecte omogene, e o experiență instructivă.

....continuare în pagina 8

Acces gratuit la ultima zi de Astra Film Festival!

Ediția jubiliară a festivalului internațional de film documentar **Astra Film Festival** se apropie de final. Realizatorii celor 65 de producții selecționate în cele patru secțiuni competiționale ale Festivalului (Internațional, Europa, România și Student) vor afla în curând dacă se numără printre câștigători. Palmaresul stabilit de cei zece membri ai celor două jurii internaționale (Dan Alexe, Sorin Botoșeneanu, Corinne Cauvin-Verner, Thierry Garrel și Michael Yorke – Europa și România; Antonio Delgado Liz, Leonard Retel Helmrich, Cristi Puiu, Michael Stewart și Cristian Tabără – Internațional și Student) va fi anunțate în cadrul festivității de premiere. Evenimentul se desfășoară sâmbătă, 31 octombrie, de la ora 19:00, în Sala Thalia din Sibiu – un loc deja cunoscut de cei care au mai participat la **Astra Film Festival**. Valoarea totală a premiilor acordate de organizatori, alături de parteneri și sponsori, se ridică la 25.000 de euro.

La aniversare, **Astra Film Festival** face o surpriză foarte plăcută publicului sibian: duminică, 1 noiembrie, intrarea la toate proiecțiile de film de la Casa de Cultură este gratuită! Astfel, spectatorii se vor putea bucura nu doar de ultimele documentare din program, ci și de toate filmele premiate. În ultima zi a Festivalului, satul Gura Râului din Mărginimea Sibiului găzduiește, în biserica locală proiecția foarte recentului documentar *Iarbă, dulce iarbă / Sweetgrass* de Lucien Castaing-Taylor (director al Centrului de studii cinematografice – Universitatea Harvard) și Ilisa Barbash (curator la Departamentul de Antropologie Vizuală al Muzeului Peabody – Universitatea Harvard). Proiecția are loc de la ora 12:00, după oficierea slujbei religioase.

Dacă prin intermediul filmului, păstorii români vor face cunoștință cu păstorii de peste Ocean, cei doi realizatori le vor sta la dispoziție pentru a le răspunde la orice întrebări și curiozități. De asemenea, la proiecție vor fi prezenți și oaspeții Festivalului. Filmul prezintă călătoria unor oieri din îndepărtatul Vest american, care își duc turmele pe pășunile bogate ale munților Beartooth (statul Montana) pe timp de vară. Așadar, o alegere excelentă pentru Caravana Astra Film, dar și pentru finalul unei noi ediții de succes **Astra Film Festival**.

Televiziunea nu infectează

Convorbire cu Cristian Tabără, membru al juriului

Sunteți pentru prima dată în juriul unui festival de film?

Într-un festival de film documentar, da. Altfel, în diverse jurii care au avut legătură cu producțiile de televiziune am mai fost. Dar aici nu e televiziune, e documentar.

Și ce părere aveți despre această experiență în cadrul unui festival de film?

Festivalul în sine îmi place enorm. Din mai multe motive. În primul rând, impactul. Când am ajuns aici, primul lucru care mi-a plăcut cel mai mult a fost că este un Festival cu ținută, însă fără să fie scorțos; respiră așa, un aer bun, plăcut, un aer elegant, dar în egală măsură degajat.

Ați mai avut contact cu lumea filmului documentar, sunteți interesat de domeniu și vizionați documentare acasă? Ce părere aveți despre stadiul în care se află documentarul românesc?

Sunt consumator de documentare, îmi plac foarte mult. Cred că documentarul românesc acum suferă, în primul rând, de marginalizare. Oameni inimoși și producători inimoși există, dar marginalizarea e o mare tragedie. E foarte greu să finanțezi un film documentar, să ai resursele să lucrezi la el un an, doi, să fie așezat și să aibă greutatea unui film documentar. Și, în afară de asta, mai există un lucru. Mi se pare că producătorii români de documentare, în momentul acesta, și-au creat singuri un soi de capcană: se feresc de tangența cu televiziunile, ca și cum asta ar infecta produsul, și efectul este lipsa de expunere. Acum, aceste filme circulă doar în cerc închis, elitist, și cam atât.

Dumneavoastră aveți experiență în televiziune și știți cam cum stau lucrurile referitor la interesul acestora pentru filmul documentar...

Poate televiziunile comerciale au o problemă cu asta, dar există Televiziunea Română, care are patru canale, din care cel puțin trei ar putea difuza și documentare; și chiar o fac. Dar nu este o relație clară între producătorii de documentare și difuzorii din televiziune. Nu este vorba că se feresc unii de alții, dar nu se cunosc. Marginalizarea acesta a ajuns într-un asemenea stadiu, încât televiziunile nu îi cunosc pe producătorii de documentare decât așa, colateral, la nivel de relații personale, dar nu se tranzacționează produsul, ca să zic așa.

Și credeți că o educare a publicului ar putea readuce documentarul pe micile ecrane?

Nu știu exact ce ar însemna o educare a publicului. Publicul în sine este consumator, dar, înainte să fie consumator, trebuie să îi oferi produsul. Înainte să-l faci consumator, el trebuie să știe că există un produs pe care să-l consume. Și de documentarul românesc se știu foarte puține. S-au produs multe reportaje în ultima vreme, poate sub influența televiziunilor, dar documentarul propriu-zis a pierdut teren în fața reportajului. Și creatorii de documentar au ajuns să se simtă un soi de elită neînțeleasă, care nu vrea să aibă de-a face cu prostimea din televiziuni.

O privire atentă asupra lumii

Convorbire cu Sorin Botoșeneanu, membru al juriului

Cum a fost experiența de membru al juriului competiției de la Astra Film?

Uluitoare. Nu cred că am văzut vreodată filme atât de diferite între ele. Unele sunt jurnalistice, altele pun puternic accentul pe antropologie, altele sunt un amestec de antropologie și documentar, în sensul clasic al cuvântului. Un alt lucru interesant este constituit de faptul că juriul a fost fracționat în două și trebuie să mergem să vedem ce a făcut cealaltă parte a juriului și ei trebuie să

vadă ce am făcut noi. E o procedură mai dificilă, dar probabil că va funcționa.

Ce elemente vă interesează în mod special într-un documentar?

Poate că sună banal și cuminte: mă interesează oamenii și poveștile lor, dar în modul cel mai real și mai adânc. Mă interesează și locurile, dar oamenii sunt cei care mă interesează în primul rând. Un documentar care probabil că va lua un premiu, nu știu încă, *Copiii lui Gandhi*, este un film foarte lung, dar nu am simțit când au trecut cele trei ore ale sale. Așa ceva este foarte rar, după părerea mea, mai ales pentru un documentar. Nu are o intrigă, nu împinge acțiunea cu protagoniști și antagoniști, în mod evident construit, ca într-o narațiune clasică; e o descoperire de lume absolut inimaginabilă. Iar aceasta este esența documentarului: felul cum intri în realitate și descoperi, ca și cum ai da perdede la o parte, poveștile din spatele lor. În filmul asta este vorba despre o comunitate de 300 de copii, care trăiesc într-un loc și un spațiu atemporal. Din personajul colectiv se desprind câteva personaje care își spun povestea. Autorul aruncă o privire caldă și discretă asupra lor, în care e prezent și ochiul, dar și camera de filmat. Este un lucru foarte greu de făcut, să nu te vezi și să fii în același timp prezent. Nu lucrează cu cuvinte, ci cu imagini, și este dificil ca, atunci când o cameră de filmat intră într-un spațiu, atenția personajelor să nu fie distrasă într-acolo. Și autorul filmului a reușit acest lucru. Se întâmplă ca în unele momente personajele să privescă în aparat, iar atunci camera se transformă într-un element subiectiv, rămânând în același timp discretă. Este o relație foarte echilibrată între privitor și privit.

Care este importanța documentarului în societatea românească?

Un lucru care mi se pare foarte important este faptul că documentarul este foarte apropiat de, așa cum îl numesc eu, „nouvelle, nouvelle vague-ul românesc”, în care sursa de inspirație este realitatea. Filmele acestea au ceea ce are fundamental cinematograful – o privire atentă asupra lumii și o descoperire a realității. Sunt cinești care realizează filme de ficțiune, dar care își revendică privirea din realitate și din documentar. Este necesar să lucrezi documentar în această perioadă ca să-ți păstrezi curozitatea ochiului.

A consemnat Gabriela Filippi

Credeți că experiența dumneavoastră din cadrul acestui juriu de documentar vă va îndrepta spre susținerea genului, spre unele demersuri de „ajutorare” a documentarului românesc?

Eu lucrez acum la Televiziunea Română, care oricum este un coproducător la acest festival, în măsura în care poate să facă asta; și-o face. Va prelua, probabil, o parte din filme. Problema este că renovarea relației dintre documentar, public și eventual televiziune ar trebui să pornească din ambele părți. Dar, repet, atâta timp cât unii documentariști trăiesc cu suspiciunea că atingerea cu televiziunea îi impurifică, e clar că avem o problemă.

A consemnat Carmen Dîrvari

Nord-sud.com / North-South.com

(Belgia, 2008)
Regia: Francois Ducat

În orașele din Camerun, femeile, de la cele foarte fragede până la cele trecute de prima tinerețe, se înghesuie ca niște umbre în sălile cu Internet. Viața lor în țara natală este doar un preludiu pentru ceea ce se așteaptă ele

să fie adevărata viață, în cazul în care reușesc să-și îndeplinească visul de a pleca în Europa. Motivele pentru care aceste femei își doresc să părăsească continentul african se constituie într-un amestec de fapte concrete și de concepții idealizate despre lumea occidentală. Pe de o parte, vor să scape de sărăcia cumplită în care trăiesc și nu pot decât să-și imagineze o lume în care apa curentă reprezintă o normalitate, iar pe de altă parte, visează la bărbații europeni ca la „feți-frumoși” care să le trateze cu o extremă gentilețe. Documentaristul de origine belgiană privește cu neîncredere șansele femeilor cameruneze de a-și realiza aspirațiile. Camera de filmat le fixează în prim-plan, în timp ce ele își mărturisesc, nu lipsite de autoironie, idealurile, iar intercalat, din off, un comentariu rostit sobru dă informații despre existența

fiecăreia dintre femeile prezentate. Două dintre cele intervievate au reușit să se căsătorească cu un european și să se stabilească în Belgia, țara soților lor. Noua lor existență nu este, desigur, paradisul visat, iar bărbații lor nu sunt câtuși de puțin fermecători: unul dintre ei se află în scaun cu roțile, iar celălalt, un om în vârstă, ține un discurs despre nesupunerea femeilor europene față de bărbații lor. Femeile au înțeles că în noua patrie lucrurile nu vin de la sine și munca este obligatorie pentru a putea supraviețui.

Acasă, în Camerun, cele rămase nu se dau în lături de la a se dezbrăca în fața *webcam*-urilor pentru privitorii nordici. Într-atât de mult s-au convins că singura soluție este să se stabilească în Europa, încât, întrebată dacă este conștientă de riscurile întreprinderii ei, o tânără răspunde că ceea ce s-a realizat nu mai poate fi schimbat; cu această viziune fatalistă, ea își continuă căutările pe *site*-urile matrimoniale.

Gabriela Filippi

Competiție Internațional
Sâmbătă, 31 oct., ora 10:00, Sala A
Duminică, 1 nov., ora 14:00, Sala A

Păpușarul / Donkey in Lahore

(Australia, 2007)
Regia: Faramarz K-Rahber

părți: Nikha, Mehndi și Baraat. După înfăptuirea primului ritual, Brian se întoarce în Australia și încearcă să obțină viza pentru Amber. Proaspăt căsătorit, soțul doar pe o treime, Brian suferă de grave depresii, iar situația creată, ciocnirea continuă dintre cele două lumi și culturi diferite și condiția psihică fragilă în care se află sunt puncte de plecare pentru tulburarea de personalitate Borderline. Regizorul pune în evidență angoasele psihice ale lui Brian-Aamir, caracterizate prin schimbări bruște de dispoziție și de convingeri. În rarele convorbiri telefonice pe care le are cu Amber, apare pentru prima dată cuvântul divorț. Îndoielile se amplifică și impasul sentimental e rezolvat doar printr-o vizită în Pakistan. Ochii care nu se văd se uită, cei doi soți păstrând o oarecare rezervă când se revăd, dar de această dată familia este cea care pune presiune, cerând oficializarea mariajului.

S-au scurs cinci ani de când Aamir și Amber s-au cunoscut. Cu sprijinul familiei fetei, Mehndi și Baraat au loc în cadrul unei fastuoase petreceri tradiționale musulmane, ce durează două zile. Așteptarea a luat sfârșit și Amber va pleca să trăiască în Australia, alături de soț. Începerea unei noi vieți este un concept greu de asimilat pentru o tânără care niciodată nu a fost departe de familie, afară din orașul natal, mai cu seamă pe un alt continent. La aeroport, noua familie o așteaptă cu brațele deschise. Finalul surprinzător ne prezintă o Amber cu un mariaj fericit, schimbată, mai naturală, mai puternică, care le dă explicații altor tinere pakistaneze despre cultura gotică. Cât despre măgăruș, dacă vă întrebați ce s-a ales de el, puteți să-l vizitați la Muzeul de Păpuși din Lahore, dacă ajungeți vreodată în Pakistan.

Subiectul din *Păpușarul* s-ar potrivi la fel de bine unui film de ficțiune. Povestea păpușarului este romantizată exact atât cât trebuie, pentru a nu deveni încă un capitol din istoria sentimentală a căsătoriilor inter-religioase.

Anca Merce

De câtă stăpânire de sine ai nevoie și câte poți îndura pentru a face să mergă o relație de cinci ani cu o fată pe care abia o cunoști? De foarte multă, dacă ești un păpușar australian cu o pasiune dusă la extrem pentru cultura gotică și te îndrăgostești iremediabil de o tânără musulmană din Lahore, Pakistan. E cazul lui Brian și al lui Amber. Documentarul lui Faramarz K-Rahber se întinde pe o durată de cinci ani și urmărește transformările prin care trece Brian, care va deveni Aamir prin convertire la islamism, apoi din nou Brian, și din nou Aamir.

Cuvintele-cheie dintr-o căsătorie musulmana sunt: condiții, concesii, tradiție, tratative. Ele compun un cerc vicios problematic: familia nu acceptă căsătoria dacă Brian nu obține o viză australiană pentru Amber, lucru imposibil de realizat dacă el nu dovedește legitimitatea relației lor. Frații tinerei se opun, dar bunăvoința tatălui, care este capul familiei, cântărește mai mult.

Inspirându-se din peisajul stradal din Lahore, Aamir creează o nouă păpușă, un măgăruș simpatic, care e personajul principal al unui program pentru copii pe care îl propune televiziunilor din Pakistan. Măgărușul este un personaj în sine, care-l însoțește pe Aamir când o vizitează pe Amber în Lahore și care se trezește la viață doar în orașul care i-a inspirat personalitatea.

În tradiția musulmană, nunta e compusă din trei

Competiție Internațional
Sâmbătă, 31 oct. ora 20:00, Sala A

Prima zi de școală / The Amount of Small Things

(Germania, 2008)
Regie: Sophie Narr

O poveste cu protagoniști copii. Mai veseli și vioi, mai melancolici, retrași, agresivi, vișători, amețiți, răutăcioși etc. Unii albi, alții negri, alții măslinii, mai toți născuți și crescuți în Germania, dar destui venind din familii de imigranți adunați de prin varii colțuri ale lumii – de la foste republici iugoslave la Turcia și de la Rusia la Liban. Documentarul Sophiei Narr îi urmărește în clasă, dar și acasă ori pe stradă, din prima zi în care, însoțiți de părinți ori frați mai mari, pe jos ori pe bicicletă, cu ghiozdane colorate în spate, se îndreaptă spre școala unde își vor petrece cel puțin clasa întâi primară. De la vocea omniprezentă a învățătoarei, ale cărei precizie și răceală te pot speria ocazional, la tentativele lor, stângace pe alocuri, de a desena, citi ori interacționa. Apoi regizoarea pare să-și fixeze cam patru protagoniști – blonda Laethicia, brunețica Sanita (venită din Serbia), întunecatul Bright (olandezo-turc și 100% „de culoare”) și singuraticul Fuat, a cărui piele mai închisă îl face ocazional, ca și pe Bright, ținta glumelor și răutăților celorlalți; și îi urmează și acasă, lăsându-i (cerându-le) să își deseneze fiecare pe câte o planșă familia – unii o fac în culori viu-contrastante, alții alb-negru, unii în detalii, alții schițat – și de aici se desfășoară și dezvăluie alte elemente ale istoriilor personale. Fie traumele imigrației, familii ori bucăți rămase în urmă sau repatriate pe motive pe care copiii nu le înțeleg / le ignoră; fie probleme chiar mai personale, legate ori de interacțiunea cu ceilalți, ori de relațiile părinților. Oricum, absențe, certuri (mai mult sau mai puțin explicitate), despărțiri și incompletitudini. Admirabil pentru privirea aleasă e coerența, căci *Prima zi de școală* (ce se dovedește de fapt o sumă / înșiruire de viniete din primul an și ceva de învățământ) se menține permanent la nivelul personajelor alese, refuzând „balansul” pe care contra-privirea și perspectiva adulților le-ar fi putut aduce. De fapt, „maturii”, chiar dacă apar din când în când, precum învățătoarea ori câțiva alți membri ai corpului pedagogic și ai administrației școlii, sunt marginalii acestei povești, elemente disturbant-regulatoare, nelăsate vreun moment să monopolizeze ori deturneze povestea. Ceea ce pare s-o fi interesat pe Sophie Narr e lumea văzută prin ochii unei adunături eclectice de plozi de șapte ani și interacțiunile zilnice dintre aceștia și – ocazional – lumea adultă a regulilor căreia trebuie să învețe să se conformeze și, treptat, să i dea de cap. Prilej pentru a (re)descoperi cruzimea vârstei, dar și prospețimea neașteptată a unei *altfel* de priviri.

Competiție Student
Sâmbătă, 31 oct., ora 13:20, Sala B

Din Jakarta la Băița Plai

Dimineața de vineri este una tristă pentru cele câteva mii de preșcolari și elevi din Sibiu și împrejurimi, pentru că programul *Diminețile lumii / Les petits matins du monde* a luat sfârșit. La succesul pe care l-a înregistrat în rândul micuților fani de filme documentare, nu putem decât să sperăm și să așteptăm o nouă inițiativă de acest gen și la următoarea ediție. Pentru moment, dacă vrem să urmărim exemplul Micului Prinț nu trebuie decât să privim desenele făcute de copii, care sunt expuse în foaierea Casei de Cultură și să încercăm să vedem ce au văzut și ei, cu ochii copilăriei.

Documentarul *Nu eram oameni, eram numere... Auschwitz / We Weren't People, We Were Numbers... Auschwitz* a reaprinț în mintea spectatorilor imaginea celei mai tragice file a istoriei secolului trecut, ilustrată prin prisma povestirilor a trei supraviețuitori ai Holocaustului și prin imaginile de arhivă sau recente luate în lagărul nazist. Filmul se centrează asupra personalității lui Elie Wiesel, fiind „gândit ca un elogiu” adus scriitorului evreu de origine română care a supraviețuit Holocaustului, devenind ulterior câștigător al premiului Nobel pentru literatură, a mărturisit publicului Mia Telman, realizatoarea filmului. Didactic, dar și emoționant, filmul este unul „care trebuie văzut măcar o dată de către tineri”, după cum a afirmat și Sergiu Negrean, directorul de imagine și sound designer-ul filmului, de asemenea prezent în sală, pentru a răspunde întrebărilor publicului.

Sala plină în ultima zi a programului *Diminețile lumii*

Jana Richter, regizoarea filmului *Gauchos: If You Don't Get On, You Won't Fall Off / Gauchos: Dacă încaleci, poți să și cazi*, a explicat că a simțit pe propria piele experiența conținută și în titlul documentarului. Jana i-a cunoscut pe protagoniștii filmului într-o călătorie prin America de Sud, unde a petrecut inițial trei luni, pentru a-i cunoaște. Când au început filmările, nu se putea ține în șa, dar, după doar patru săptămâni reușea să și filmeze călărind, o evoluție impresionantă. În final, filmul însumează în variantă brută peste 67 de ore, din care, la montaj, s-au ales cele mai reprezentative scene. Rugată de spectatori să descrie experiența pe care a trăit-o, Jana spune că e vorba de relația de încredere dintre om și cal și despre asumarea riscurilor, fără de care nu poți simți cu adevărat că îți trăiești viața.

Documentarul Ekaterinei Eremenko, *Clasa mea de liceu / My Class – From Russia with Relativity*, a încântat audiența cu povestea unei generații de elevi de la elitista Școală de Științe Naturale a Uniunii Sovietice, din care a făcut parte realizatoarea însăși. Aceasta a documentat destinul foștilor ei colegi, în mare parte emigrați în Statele Unite, după absolvirea școlii care trebuia să livreze Uniunii Sovietice cele mai luminate minți (profesori, cercetători și matematicieni). Povestea fiecărui fost elev este ilustrată printr-un experiment științific, care poate fi văzut ca o metaforă a vieții lor. Filmul emoționează prin intimitatea demersului care reușește,

în același timp, să fie o mărturie a prefacerilor prin a trecut Rusia la începutul anilor '90. Ekaterina Eremenko a mărturisit publicului că realizarea acestui film a constituit pentru ea „o formă de psihoterapie”, ea însăși fiind o emigrantă, locuind în prezent în Germania, alături de familia sa.

În Sala B, după-amiaza a fost dedicată unui portret al realizatorului olandez Leonard Retel Helmrich, care a prezentat trei filme ce documentează diferite aspecte ale Indoneziei. *Ochiul zilei / Eye of the Day* și *Forma lunii / Shape of the Moon*, ce fac parte dintr-o trilogie pe care realizatorul a început să o filmeze în urmă cu 12 ani (episodul final va fi gata anul viitor), oferă o imagine de ansamblu asupra vieții de zi cu zi a societății indoneziene prin prisma poveștii familiei lui Rumidjah, o văduvă de 62 de ani care duce o luptă curajoasă cu sărăcia, în încercarea de a menține coeziunea și bunăstarea minimă a familiei sale. Impactul puternic al poveștii este dublat de cel al imaginilor și al felului inedit de a le capta. Aflat în sală pentru

Leonard Retel Helmrich a prezentat trei filme în cadrul programului Portret

Juana Richter, realizatoarea filmului *Gauchos*

a răspunde întrebărilor publicului, realizatorul olandez a prezentat instrumentele improvizate de care se ajută în metoda de filmare denumită chiar de el single-shot camera.

Adina Popescu și Iulian Manuel Ghervas,
realizatorii filmului

Seara, în cadrul competiției românești, am făcut cunoștință cu *Copiii uraniului* și am aflat viziunea *Apocalipsei după șoferi* a lui Alexandru Solomon. Primul film, realizat de Adina Popescu și Iulian Manuel Ghervas, prezintă o incursiune postindustrială în viața celor 92 de locuitori din Băița Plai, la 11 ani de la închiderea minei de uraniu. Adina Popescu s-a inspirat din poveștile spuse de unchiul ei, care locuiește în Ștei, în încercarea de a contura orașul așa cum îl vede ea, o „România la scară mică” ce transpare prin atitudinile locuitorilor și prin nivelul de degradare al zonei. Întrebată dacă ironia unora dintre scene e accidentală sau face parte din

scenariu, Adina speră că a reușit să arate totul cât mai autentic, „clinic, chirurgical filmat”. De altfel, spune Iulian Ghervas, scenariul inițial s-a pierdut pe parcurs.

A urmat documentarul lui Alexandru Solomon, un film cu care probabil fiecare bucureștean prezent în sală a relaționat la un nivel sau altul, urmărind haosul apocaliptic al traficului din Capitală, împreună cu cinci protagoniști reprezentativi. Spectatorii l-au confundat pe Alexandru Solomon cu Radu Berceanu, care, ce-i drept, a vizitat Sibiuul marți, dar nu a mai rămas și la Astra Film Festival. „Filmul nu vorbește despre infrastructură, ci despre hibeale societății, care își arată fața urâtă în traficul bucureștean.” Printre cei cinci șoferi nu se găsește și un taximetrist pentru că „ei sunt o specie aparte, care ar merita un film în sine”. Ideea de a face un film care vorbește, printre altele, și despre neputința cu care se confruntă rudele victimelor accidentelor stupide, Solomon o pune în legătură cu multe cazuri pe care le-a cunoscut, dedicând documentarul regretaților Cristian Nemescu și Andrei Toncu.

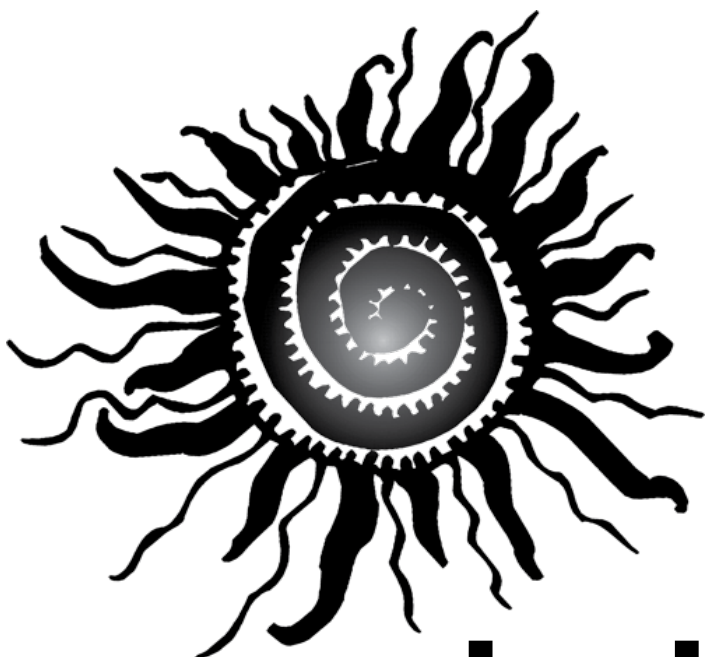
Alexandru Solomon
discutând cu publicul
pe marginea filmului său
Apocalipsa după șoferi

Spre sfârșitul serii, după vizionarea documentarului *Să arzi ca o lumânare / To Live and Burn*, publicul a avut multe curiozități despre modul în care finlandeza Iliris Harma a ajuns să surprindă detaliile intime din viața a doi tineri romi, Mirella și Benja. Echipa de filmare a fost compusă doar din Iliris și un cameraman, care se întâmplă să fie și soțul ei, iar perioada petrecută cu cei doi tineri a depășit un an. Iliris încă păstrează legătura cu ei și adaugă o notă finală filmului, povestind cum, în prezent, Mirella își crește copilul singură, iar Benji s-a întors să locuiască cu părinții. Cineasta finlandeză vrea să scoată la lumină problemele cu care se confruntă societatea romă din Finlanda, probleme care nu diferă cu mult de cele din România, sub acest aspect. Cei aproape 13.000 de romi ce trăiesc în Suedia și Finlanda beneficiază însă de un sistem de ajutor social foarte bine pus la punct.

Anca Merce
Eliza Zdru

Seară andaluză cu trupa Malasangre 5

în imagini

Astra Film Festival

The Amount of Small Things

(Germany, 2008)
Director:
Sophie Narr

Here's a documentary with and about children. Some are joyful and alert, some rather melancholy, withdrawn, aggressive, dreamy, confused or mean etc. Some are white, other black, and other olive-tanned; most of them have been born and raised in Germany, but plenty come from immigrant families gathered from all over the world, particularly Europe – from former Yugoslav republics to Turkey and from Russia to Lebanon. Sophie Narr's documentary follows them in class, as well as at home, in the street, playing in the park. It starts with the first day of school, the one when they all go towards the place where they shall spend most of the year studying – some accompanied by parents or bigger brothers, some walking and some riding a bicycle. There's the omnipresent voice of the teacher – and its exactitude and occasional coldness might send shivers down one's spine. Then the director seems to settle on about four of the kids – blond Laethicia, dark-haired and wide-eyed Sanita (whose family comes from Serbia), the ironically-named Bright (of Dutch-Turkish descent and 100% black), and Ioner Fuat, whose darker skin makes him (as well as Bright) the occasional target of jokes and petty malice of others. Those she follows home, letting (or asking) them to draw their families – some do it in vivid contrasting colours, some in black and white, some make minute drawings, others bare sketches – and from here stem and unravel other elements of personal history.

There's the immigration trauma, with families or parts of them left behind or sent back for reasons the kids fail to understand / ignore; there are more personal troubles, as interaction with others or the parents' failing relationship. Either way, there are absences, (more or less explicitly presented) fights, separations and lacks. The remarkable thing for the chosen view is its consistency, for *The Amount of Small Things* (which turns out to be a sum / sequence of intermingling of scenes scattered all over the first year of school) stays on the characters' level, shunning the "balance" which the adults' counter-view and perspective could have brought. Actually, grown ups appear occasionally, like the teacher or some people from the school staff, but they are marginal to the story, regulatory or disturbing elements who are never allowed to monopolize or hijack the story. What seems to have interested Sophie Narr is the world as seen through the eyes of an eclectic gathering of 7-year olds, and their daily interaction and – from time to time – their collision with the adult world the rules of which they have to learn and comply with and, gradually, get to understand. In short, a chance to (re)discover the cruelty of the age, as well as the unexpected freshness of *another* look.

Carmen Mezincescu

Student competition
Saturday, October 31, 1:20 p.m., Hall B

Funny Sisters

(Romania, 2008)
Directed by: Björn Reinhardt

Unconditional joy. It makes you wonder how many people are still able to understand such a concept nowadays. In *Funny Sisters*, two sisters from Maramureş lead their timeless existence with a feeling of serenity and joy that is hard to comprehend for the modern man. If not for any other reason, this movie depicts a world that has long been extinct.

In their household in Maramureş, Maria and Ileana work the land, breed animals, weave carpets, bake bread, cut timber for the wintertime and cook in the same manner as they did many years ago, when the house in which they still live used to be full of people – parents, brothers and other relatives. In the meantime, the others have gone and they have remained by themselves. But this is in no way cause for sorrow or regrets. Quite on the contrary. Maria used to be married for three months, but she divorced her husband rapidly at the first sign that led her to understand the man was an alcoholic. Maria is rather happy with this decision, preferring to live peacefully by herself rather than being married to a man that would cause her only sorrow and would probably throw her in the direst poverty because of his vice.

Ileana, her sister, doesn't talk as much as Maria, who finds great pleasure in confessing to the stranger who looks into their existence with the utmost awe. But Maria speaks for the both of them. She tells of their simple, yet harsh lives, about working the land, about the winter preparations, about the old stories of their family. The two sisters never seem to be alone. Neighbours and villagers often visit their house and help them when it's necessary. The sisters also get to be invited at all the major events that take place in the village. This and many other things, Maria and Ileana are perfectly at peace with.

Discovering and portraying this world that appears almost unlikely to the modern man, the filmmaker seeks to recover it as much as he can through his images. Unfortunately, he cannot seem to be able to retain none of the awe caused by his discovery, this diminishing the potential impact of the film. Also, the visual discourse is marked by a certain lack of structuring of the filmed material, which causes the film to slide behind the shadow of the characters that it depicts.

Eliza Zdru

Romanian competition
Sunday, November 1, 11 a.m., Hall B

Gauchos: If You Don't Get On, You Won't Fall Off

(Germany, 2009)
Director: Jana Richter

"When you are riding a horse, your self-esteem is higher", says one of the *gauchos* from the German documentary directed by Jana Richter. Most of these Argentinean cowboys have learned horse-riding before anything else, they have learned to love their animals and their costumes, at the same time trying to adapt to the modern world, which works on wheels, not on hooves. The respect for their horses is admirable, and you can find it in every shot of this film, especially in the scenes when they are taming a wild horse without using the slightest type of violence, or when these animals are washed, trimmed and combed with such care and passion that they look as taken out of the box. "El rodeo" is the feast for which not only the men in the village start preparations months before, but also the women and the children believe in its importance and wake up early in the morning to get dressed up in their nicest clothes. The risks of having an accident or even getting hurt to death are very high, but the passion and the competition spirit, the adrenaline and the power of the moment are so strong that entering the competition comes

out of the most natural, profound and sincere feeling possible.

Most of the men are animal breeders, from horses to goats and calves. It all runs in the family, from counting the cows in the farm, to neutering one of the calves, followed by the brotherly sharing of the testicles meal – one of the children, while licking her fingers, even asks their father to neuter another animal. All the traditional practices praise and ask for the divine protection for their animals, and in the same way we pray for a good harvest, the "gauchos" wish for many healthy "animalitos". And how could it be different, when even since they are three years old, the children argue about who's next to ride the horse with

grandpa, when you are going to school on a beautiful calm white horse, or when you see you father in the rodeo, dangerously riding the same animal you used to pet and play with?

From the stylistic point of view, Jana Richter's documentary does not only look very professional, but also has a very high artistic value. The manes waving in the golden sunset light, the surroundings either very colourful like a sunflower bed, or very dry like the mountain where an old goat breeder lives, the music and the home-made Argentinean costumes, all these give an exotic atmosphere to this universe, however, without interfering with the intimacy created between the film and the audience. Last but not least, beauty shows itself all over the 85 minutes of film: the children, always present, with their big curious eyes, the horses with their strong and shiny bodies, the clean traditional outfits that show the respect these gauchos have for what makes them real men, not only for their force and courage, but also their passion and kindness.

Carmen Dîrvariu

Student competition
Sunday, November 1, 6:30 p.m., Hall B

Din culisele Astra Film

Cu câteva zile înainte de finalul Festivalului, am stat de vorbă cu două dintre cele mai sufletiste membre ale echipei / familiei Astra Film.

Maria Șpan

De cât timp lucrezi la Astra Film?

De trei ani și jumătate.

Ce înseamnă pentru tine Astra Film Festival?

Este o experiență foarte frumoasă, pentru că, din momentul în care m-am angajat, am început practic să lucrez la un festival. Multă lume mă întreba: „Ce faci tu la Astra Film?” și de

multe ori îmi venea să spun: „Lucrez la organizarea Festivalului”, pentru că eu de trei ani cam așa fac în special. Bine, mai sunt și alte programe pentru care lucrez, cum ar fi Cinemateca Astra Film... Ce-mi place mie la Festival este că la fiecare ediție se întâmplă lucruri noi, văd cum Festivalul crește de la un an la altul. Noi avem din ce în ce mai mult de lucru, dar este întotdeauna o provocare, pentru că mereu apare ceva nou.

Este a treia ediție la care lucrezi. Cum este această ediție jubiliară în comparație cu cele două anterioare?

Mi se pare mult mai complexă. Festivalul este ca un copil care crește. Crește și află mai multe, știe mai multe și face mai multe. De exemplu, la ediția a zecea mi-a plăcut foarte mult programul dedicat copiilor. Ne așteptam să fie bine primit, dar succesul său a fost peste așteptări. Reacția publicului, a copiilor și a profesorilor, a fost deosebită, așa că acest program va continua. De multe ori se acordă atenție copiilor defavorizați și e normal să se întâmple așa, dar ce facem cu copiii noștri? Au și ei nevoie de atenție, trebuie și ei aduși mai aproape de film, trebuie și ei să cunoască niște lumi îndepărtate, iar acest lucru se poate realiza ușor prin intermediul filmului documentar.

Olimpia Paraschiv

De cât timp lucrezi la Astra Film?

De doi ani și două luni.

Ce înseamnă pentru tine Astra Film Festival?

E locul unde întâlnesc oameni minunați. Atunci pot să dau tot ce-i mai bun din mine, sunt cel mai creativă. Și

înainte de Festival lucrez foarte mult, dar merită. Trebuie să spun că eu am luat contact cu Festivalul încă din liceu, când veneam la filme ca simplu spectator și-mi plăcea foarte mult. Apoi, în facultate, lucram la Antena Sibiului Radio Școală, veneam aici ca jurnalist practicant și luam interviuri. Eram foarte încântată că întâlnesc oameni mari din televiziune sau regizori cunoscuți și făceam emisiuni pline de entuziasm pentru radio. Apoi, a fost o întâmplare fericită că am ajuns să lucrez aici. Asta e cea mai mare bucurie pentru mine. După experiențele mele cu Astra Film Festival ca elev de liceu și apoi student, am ajuns în final să fiu eu persoana de contact cu presa și să stabilesc parteneriatele media ale Festivalului.

Cum a fost ediția asta în comparație cu cea precedentă, la care ai lucrat de asemenea?

La ediția din 2007 eram începătoare, aveam doar două luni de când eram angajată la Astra Film. Eram foarte emoționată și poate puțin prea agitată. Noroc cu colega mea Alexandra, care mă mai zguduia ca să-mi revin. Anul acesta Festivalul e mai bogat, s-a extins și mai mult. Programul pentru copii nu era în 2007... Îmi place că Festivalul aduce mereu lucruri noi, cum ar fi și concertele (anul acesta cu trupe din Turcia și Spania).

A consemnat Mihai Fulger

● I N T E R V I U

Promovarea filmelor documentare e un proces care necesită ani

Convorbire cu Antonio Delgado Liz, membru al juriului

Ce părere aveți despre selecția de filme documentare din acest an de la Astra Film Festival?

Este o selecție foarte interesantă, similară cu cea pe care o fac eu pentru Documenta Madrid, pentru că este o selecție foarte amplă, cu filme care prezintă multe puncte de vedere diferite, cu o tematică variată, cu diferite

abordări și un conținut substanțial. Cred că Astra Film e un festival care se adresează unui public larg și orice persoană poate găsi ceva care să-i placă. A fost o muncă grea să faci selecția pentru festival, și îmi dau seama, pentru că e la fel în cadrul festivalului pe care îl organizez eu, care e anual. Astra Film fiind bianual, se strâng mult mai multe documentare în acest timp, producțiile sunt mult mai numeroase și îi felicit pe cei care au făcut această selecție.

Ce impact credeți că mai are filmul documentar în cinematografia de astăzi?

Din păcate, unul mic. Puține producții sunt disponibile în sălile de cinema. Un impact mai puternic îl au documentarele de televiziune, dacă ne referim la documentarul tradițional. Dar festival precum Astra Film Festival joacă un rol foarte important în a deschide gustul spectatorilor pentru filmul documentar și de a atrage publicul. Nu știu cum e în România, dar în Spania există o lipsă de interes adânc înrădăcinată, oamenii nu sunt obișnuiți să meargă la cinema; mai e și scump, peste posibilitățile unora. Trebuie dusă o muncă de convingere cu distribuitorul, cu directorul de cinema, dar și cu spectatorul. E foarte greu și nu ar trebui să fie așa, pentru că, în fond,

primele filme făcute au fost documentare observaționale, care prezentau imaginea unor oameni care ieșeau din fabrică, filme de factură sociologică. Cinematografia de astăzi e puternic marcată de influențele ce vin din America. Este un proces care trebuie făcut pas cu pas. Și, prin intermediul festivalurilor de filme documentare, am convingerea că acest lucru se va schimba în câțiva ani și oamenii vor fi mai receptivi.

Aveți o temă predilectă pe care o urmăriți în filmele documentare?

Îmi plac filmele în care văd ceea ce se întâmplă, nu cele în care mi se povestește subiectul. Nu-mi plac documentarele cu un format specific pentru televiziune, în care camera e fixă, iar personajul povestește. **Sunteți directorul festivalului internațional de film Documenta Madrid. Care postură vi se pare mai atractivă? Cea de membru al juriului sau de organizator?**

E mult mai ușor să fii în juriu. Cea mai grea parte, într-un festival, constă în munca de a alege filmele, al căror număr poate ajunge și la 3.000 de producții, din care se aleg 100, pe când, acum, fiind în juriu, e mai ușor de ales.

A consemnat Anca Merce

....continuare din pagina 1

Cred că toată lumea se așteaptă la un nou film realizat de dumneavoastră. Ne puteți spune la ce proiect lucrați în prezent?

Lucrez la mai multe proiecte, însă cel pe care încep să îl montez acum e un film despre ce înseamnă „adevărul” în filmul documentar, ce înseamnă neutralitatea sau obiectivitatea; în ce fel documentarul poate pretinde că oferă o tranșă de realitate reală. Se bazează pe o experiență personală, lungă și ratată.

Ceva asemănător experienței în urma căreia ați pierdut materialul inițial al filmului *Cabala la Kabul*?

De data asta a fi fost mai bine să fi fost furat, dar l-am folosit și acum va fi un soi de deconstruire a unui proiect ratat, dar existent din punct de vedere instituțional, de necontestat.

Îl veți prezenta la ediția viitoare a festivalului Astra?

De bună seamă.

A consemnat Eliza Zdru